

A magyar nyelvű felsőoktatás szükségessége és lehetőségei a Délvidéken

Egy értelmiségi csoport már 1995-96-ban Óbecsén egyetértett abban, hogy Vajdaság oktatási rendszerében a délvidéki magyar tanulók anyanyelve aggasztó méretekben és rohamosan háttérbe szorul és sorvad. A csoport ezért kidolgozta a délvidéki magyar oktatási rendszer körvonalazott anyanyelvűsítési tervzetét. Ezt a tervzetet a tizenkét tagú csoportból tízen aláírták.

1998-ban a MTT egy tanácskozást szentelt magyar nyelvű oktatásunk problémáinak és a tanácskozáson elhangzott referátumokat könyv alakjában is kiadta.

2001 januárjában a VMTT közvitára bocsátott egy törvénytervezetet a Vajdasági Magyar Tudományegyetemről, melyet dr. Szalma József egyetemi tanár dolgozott ki. A tervezetre semmilyen írásbeli elmarasztaló megjegyzést nem kaptunk.

2001 végén a Határon Túli Oktatás Fejlesztéséért Programiroda felkért egy csoport délvidéki szakembert, hogy fejtsse ki elképzelését a délvidéki/vajdasági magyar egyetem megvalósításáról. Ezt meg is tettük, abban a reményben, hogy már az ősz folyamán egyikét kar megkezdheti munkáját. Az anyaországban történt kormányváltás ezt megghiúsította.

Egy hónappal korábban a kezembe került a VMSz-nek a magyar nyelvű felsőoktatásról szóló tervzete

Van-e jogunk és szükségünk egy önálló vajdasági magyar egyetemre? Erre a következő a feleletem. A háromezres főt számláló finnországi svéd kisebbségnek saját egyeteme van. Úgyszintén a kétszázéres főt számláló németeknek Dél-Tirolban német nyelvű egyetemük van. A száznyolcvanezres kárpátaljai magyarságnak Beregszászon magyar tanárképző főiskolája van. Néhány hónapja olvastam egy tanulmányban, hogy százötvenezer az a minimális létszám, amely egy egyetem működését el tudná látni hallgatókkal. Mi remélhetőleg még ennél kétszer többen vagyunk itt, a Délvidéken.

Már annyiszor elhangzott, hogy a délvidéki magyarság megmaradásának záloga az önálló anyanyelvű oktatás az óvodától az egyetemig.

A szabadkai és újvidéki óvónőképző főiskola mennyiségileg kielégíthetné a Délvidék szükségletét, de minőségileg semmiesetre sem. Nélkülözhetetlen az óvónőképzés anyanyelvűsítése, ugyanis az újvidéki főiskolán az első évfolyamon mindössze négy tantárgyat tanulnak anyanyelvükön a hallgatók. Ilyen feltételek mellett az óvónők nem sajátíthatják el az irodalmi magyar nyelvet, ami negatív hatással van a kezük alá kerülő magyar gyerekekre. Ezenkívül a nemzeti azonosságtudattal is baj van. A magyarságtudatot pedig már az óvodában bele kell plántálni gyermekeink lelkébe, hogy megóvjuk őket az asszimiláció veszélyétől.

A Zombori Tanítóképző Fakultás Szabadkai Tagozata elég tanítót képezhet, hogy ellássa igényeinket, de itt sem úgy képezik a leendő tanítókat, hogy magyarságtudattal rendelkezzenek a diplomált tanítók. **Ezenkívül a fakultásnak meg kell szabadulnia az olyan tanártól, aki gyalázza a magyar nőket!**

Oktatásunk legnagyobb rákfenéje a tanárok hiánya (a magyar nyelv tanítását kivéve), aminek következtében számos iskolában több tantárgyat nem tanulnak anyanyelvükön a diákjaink. Ezért nélkülözhetetlen egy tanárképző kar megnyitása, ahol kétszakos képzés folyna, hogy a tanárnak kisebb iskolában is meglegyen a teljes fizetéshez szükséges óraszám. **Olyan tanárookra van szükségünk, akik magyar szellemiségben nevelkedtek, hibátlanul beszélnek az anyanyelvüket, ismerik a magyar kultúrát, történelmet, irodalmat, és akik vallják és vállalják magyarságukat. TEHÁT ISKOLÁINK NE CSAK MAGYAR NYELVŰEK LEGYENEK, HANEM MAGYAR SZELLEMISÉGŰEK IS!** Ha az ösztöndíjpolitikát, a diáksegélyezést, a kollégiumot ennek az ügynek a szolgálatába állítanánk, javulást érhetnénk el ezen a téren.

Szükségünk van magyar anyanyelvű jogászokra, ügyvédekre, bírókra, akik segítenének jogi sérelmeink orvoslásában, amelyekben oly bőven volt részünk eddigi kisebbségi létünk alatt!

Számos magyarlakta helységben nincsen magyar orvos. Tehát szükségünk van magyar orvosokra is, hogy betegeink anyanyelvükön mondhassák el panaszaikat, mert lehet, hogy szerb nyelven el sem tudnák mondani, ami pedig nélkülözhetetlen a sikeres gyógyítás érdekében!

Szükségünk van magyar mérnökökre, közgazdászokra, hogy a vállalatokban, amelyekben többségében magyar munkások dolgoznak, a vezetőség is magyar legyen!

A mindenkori eddigi szerb hatalomnak az irántunk tanúsított hátrányos megkülönböztetése következtében szülőföldünkön, a lakossági számarányunkhoz képest csak fele annyi egyetemet végzett magyar ajkú van, mint amennyi megilletne bennünket. Fiataljaink semmivel sem kevésbé alkalmasak az egyetemi oklevél megszerzésére, mint a többségi nemzet fiai, és újfent hangoztatom, hogy sorainkban az egyetemi oklevéllel rendelkezők sokkal kisebb számaránya a mindenkori szerb hatalomnak irántunk tanúsított hátrányos megkülönböztetésének a következménye!

Mit kellene tennünk?

A Szent István Egyetemnek már évek óta Zentán működő kihelyezett tagozatát fel kellene fejleszteni négyéves képzésre, ahol agrármérnöki oklevelet szerezhethetnének a hallgatók.

A Szabadkán szintén már évek óta működő Gábor Dénes konzultációs központot a főiskolának kellene átvenni, hogy tandíjmentesen anyanyelvükön tanulhassanak a magyar fiatalok.

Az Újvidéki Egyetem Jogtudományi Karán vissza kellene állítani a magyar nyelvű képzést, amely a nyolcvanas évek végéig működött.

A magyar nyelvű oktatást tovább kellene fejleszteni a Szabadkai Műszaki Főiskolán, a Közgazdasági és Építőmérnöki Karon a teljes oktatás idejére, hogy ne csak az első két éven folyjon magyar nyelvű oktatás. A Műszaki Főiskolát egyetemi kar rangjára kellene emelni.

Az Újvidéki Egyetem Színművészeti Akadémiáján minden második évben nyílik magyar nyelvű csoport, amit támogatni kell, hogy biztosítva legyen a magyar ajkú színészutánpótlás a Délvidéken.

Az Újvidéki Egyetem Zeneakadémiáján is dolgozik annyi magyar ajkú tanár, hogy megszervezhetnék a magyar nyelvű képzést is.

Üdvözlendő a Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium tevékenysége, de a tehetséges magyar hallgatók istápolásának a számát a mostani tizenhatról a kétszerezésére kellene emelni!

A magyar hallgatókkal a Jogtudományi és Technológiai Karon, valamint a Kémiai Tanszéken folytatott egyéni foglalkozást ki kellene bővíteni a többi karra és tanszékre, tantárgyra is.

Tehát, mint ahogy azt a VMTT által közrebocsátott törvénytervezet kihangsúlyozza, az Újvidéki Egyetemen a meglévő magyar nyelvű oktatást tovább kell fejleszteni.

De a végleges és tartós megoldást egy Délvidéki Magyar Egyetem megvalósításában látom és látjuk többen is. Reméljük, hogy az anyaország megértést fog tanúsítani, és mint ahogy támogatta a Beregszászi Tanárképző Főiskola és kollégium, valamint az erdélyi Sapientia Egyetem megnyitását, úgy támogatni fogja a Délvidéki Magyar Egyetem megvalósítását is.

Egyes szakterületek káderállománya több mint 95 százalékának megvan az egyetemi rangfokozata is, tehát taníthatnának a leendő magyar egyetemen is.

KÜLÖNBÖZŐ SZAKTERÜLETEK TUDOMÁNYOS FOKOZATAIVAL RENDELKEZŐ DÉLVIDÉKIEK SZÁMA

Angol nyelv	4	Közgazdaságtan	20
Német nyelv	5	Testnevelés	5
Biológia	4	Matematika	6
Orvostudomány	34	Történelem	7
Jogtudomány	12	Mezőgazdaságtan	20
Pszichológia	4	Vegyészettechnológia	17
Kémia	16	Műszaki tudományok	24
Szociológia	4		

Örvendetes, hogy mily sokan (több mint ötvenen) folytatnak posztgraduális tanulmányokat. Mind ezek, ha befejezik posztgraduális tanulmányukat, munkatársai lehetnének a leendő magyar egyetemnek is.

A Délvidéki Magyar Egyetemet csakis az anyaország támogatásával tudjuk megvalósítani. Amíg erre sor nem kerül, a leggyorsabban távoktatási konzultációs központok megnyitásával tudnánk növelni az idehaza magyarul tanuló egyetemi hallgatók számát. Május 3-án részt vettem Budapesten a Magyar Professzorok Világtanácsa által szervezett *Távoktatás a Kárpát-medencében* c. konferencián, ahol megtudtam, hogy a következő főiskolák, és egyetemek végeznek olyan távoktatási tevékenységeket, melyek iránt érdeklődést mutatnak a délvidéki magyar fiatalok is, és éppen ezért hajlandók itt a Délvidéken is megnyitni konzultációs központokat.

Általános Vállalkozási Főiskola: vállalkozásszervező;

Berzsenyi Dániel Főiskola: angol;

Budapesti Gazdasági Főiskola: idegenforgalmi és szálloda, kereskedelmi, vendéglátó és szállodai.

Budapesti Műszaki Főiskola: műszaki menedzser;

Debreceni Egyetem BTK: angol;

Pázmány Péter Katolikus Egyetem: jogász;

Pécsi Tudományegyetem: műszaki szakoktatói, műszaki informatikai;

Széchenyi István Egyetem: környezetmérnöki, közlekedésmérnöki, műszaki menedzser, településmérnöki, nemzetközi kapcsolatok, általános szociális munkás, humán erőforrás-menedzser.